

Ο νέος πατριωτισμός Τάκης Θεοδωρόπουλος

1.Υπάρχουν εποχές της Ιστορίας που η λέξη «πατριωτισμός» και η στάση που συνεπάγεται είναι προφανής. Το 1940 οριζόταν από την υπεράσπιση της χώρας από τους εισβολείς και στην Κατοχή που ακολούθησε από την αντίσταση στους κατακτητές. Η εποχή δεν σήκωνε αποχρώσεις, αν και ο τρόπος που ο καθένας οραματιζόταν ακόμη και στις πιο σκοτεινές ημέρες της Κατοχής την απελευθερωμένη χώρα αποδείχτηκε διχαστικός και ιδιαιτέρως καταστροφικός. Στην ερειπωμένη από τον Εμφύλιο ελληνική κοινωνία η λέξη «πατριωτισμός» αντί να ενώνει δίχαζε. Το τραγικό καλοκαίρι του 1974, με τον τουρκικό στρατό να προελαύνει στην Κύπρο, ο Κωνσταντίνος Καραμανλής ενσάρκωσε τη στάση του πατριωτισμού: ήταν η αποκατάσταση της δημοκρατίας που έδωσε ξανά την αξιοπρέπεια στα καθημαγμένα αισθήματα της πατρίδας. Στα χρόνια της Μεταπολίτευσης ο πατριωτισμός, είναι η αλήθεια, δεν ήταν του συρμού. Η πατρίδα δεν χρειαζόταν τον πατριωτισμό μας. Μια χαρά τα πήγαινε και μόνη της, οπότε εμείς μπορούσαμε να την κακοποιούμε κατά βούληση για να αποκομίζουμε τα μεγαλύτερα δυνατά οφέλη για εμάς και τις οικογένειές μας. Μπορούσαμε να χιζίζουμε αυθαίρετα, να καταπατούμε δάση και να ρουφάμε το δημόσιο ταμείο λες και ήταν δροσιτικό. Όσοι τουλάχιστον εξ ημών είχαν πάρει το μήνυμα των καιρών και είχαν αντιληφθεί το νόημα της ζωής σ' αυτόν τον τόπο. Οι υπόλοιποι συνέχιζαν να αγαπούν τις ερμηκικές ακρογιαλιές της παιδικής τους ηλικίας.

2.Τα χρόνια αυτά, κοντά μισός αιώνας, πάντως πάνω από μια γενιά, ο πατριωτισμός μεταλλάχθηκε και ταυτίστηκε με τον εθνικισμό. Ο πατριωτισμός είναι η αγάπη για μια ζωντανή πραγματικότητα, η οποία, επειδή είναι ζωντανή, μπορεί και να αλλάξει και να ανανεωθεί, να βελτιωθεί ή και να χειροτερέψει. Δεν παύεις να αγαπάς τη σημερινή Ελλάδα επειδή είναι γερασμένη, καταπονημένη από τις δοκιμασίες. Ο εθνικισμός είναι η λατρεία των συμβόλων. Η λατρεία της αποχρωματισμένης, εξιδανικευμένης ζωής. Αν ο Αισχύλος, τηρουμένων όλων των αναλογιών, ήταν «εθνικιστής» –με τους όρους της εποχής του– οι «Πέρσες» του θα ήταν ένας ανόητος ύμνος στην Αθήνα. Όμως ήταν πατριώτης και προσπάθησε να καταλάβει για ποιον λόγο η μικρή του πόλη νίκησε την αυτοκρατορία. Απ' αυτήν την άποψη, ο «πεντοζάλης» που υποτίθεται πως θα χορεύουν οι «αγορές» όταν η Ελλάδα αποσυνδεθεί από τις δεσμεύσεις της, εκτός από κακόγουστος και ανήθικος είναι και παραπλανητικός, όπως όλα τα εθνικιστικά σύμβολα. Ο εθνικισμός, σε αντίθεση με τον πατριωτισμό, ενεργοποιεί την εκδικητικότητα και θυσιάζει τους όρους της πραγματικής ζωής στον βωμό των συμβόλων: οι καλοί Έλληνες και οι κακοί Ευρωπαίοι μπορεί να ικανοποιούν τη ρητορική των μεταμεσονύκτιων τηλεοπτικών πάνελ, αλλά είναι φαντάσματα του παρελθόντος.

3.Στη σημερινή Ελλάδα ο πατριωτισμός δεν είναι προφανής. Η πραγματικότητα την οποία καλείται να υπερασπισθεί είναι ήδη απαξιωμένη ακόμη και στα μάτια όσων θέλουν να την υπερασπισθούν. Είναι χτισμένος πάνω σε αντιφάσεις, κατά συνέπεια δεν μπορεί παρά να λειτουργήσει μέσα από τις αποχρώσεις, πέραν του καλού και του κακού. Ένα είναι βέβαιο: όποιος βλέπει τη χώρα αποκομμένη από τους συμμάχους της, άρα μια χώρα που έχει απεμπολήσει τα κεκτημένα της, δεν μιλάει τη γλώσσα του πατριωτισμού. Η θέση της Ελλάδας στη σημερινή Ευρώπη, με όλα της τα χάγια, είναι κατάκτηση των Ελλήνων. Η υπεράσπιση αυτής της θέσης είναι το ελάχιστο πατριωτικό καθήκον.

Πηγή κειμένου: <http://www.kathimerini.gr/796404/opinion/epikairothta/politikh/o-neos-patriwtismos>

Ασκήσεις

1. Να γράψετε την περίληψη του άρθρου σε 100-120 λέξεις. **25 μον.**

2. Να διακρίνετε τη συμφωνία ή μη των προτάσεων που ακολουθούν με τα γραφόμενα του συντάκτη. **10 μον.**

α. Το περιεχόμενο του πατριωτισμού σηματοδοτείται διαφορετικά, ανάλογα με τις ιστορικές συγκυρίες.

β. Οι Έλληνες κατανόησαν την έννοια του πατριωτισμού και τη βίωσαν ουσιαστικά, μετά την πτώση της χούντας, την περίοδο της Μεταπολίτευσης.

γ. Πατριωτισμός και εθνικισμός είναι έννοιες που δεν συγκλίνουν.

δ. Ο εθνικισμός αρέσκεται σε φληναφήματα και βαρύγδουπες διακηρύξεις που στερούνται ρεαλισμού και ηθικής.

ε. Εύκολα κανείς σήμερα στον τόπο μας μπορεί να ενστερνιστεί έναν υγιή πατριωτισμό και να τον υπηρετήσει.

Εναλλακτικά:

2. *Ο εθνικισμός είναι η λατρεία των συμβόλων. Η λατρεία της αποχρωμαμένης, εξιδανικευμένης ζωής. Να εξηγήσετε τον ορισμό του εθνικισμού που δίνει ο συντάκτης, σε μια παράγραφο 90-110 λέξεων.*

3. Ο αρθρογράφος στην πρώτη παράγραφο επιλέγει αρχικά ως τρόπο πειθούς την επίκληση στη λογική. Σε ποια κατηγορία ανήκουν τα μέσα πειθούς που χρησιμοποιεί και γιατί η χρήση τους ήταν απαραίτητη; Με ποιον τρόπο ανάπτυξης της παραγράφου συνδέονται αυτά; **6 μον.**

4. *Μπορούσαμε να χιτίζουμε αυθαίρετα, να καταπατούμε δάση και να ρουφάμε το δημόσιο ταμείο λες και ήταν δροσιτικό. Για ποιους λόγους ο αρθρογράφος χρησιμοποιεί το α' πρόσωπο πληθυντικού αριθμού στην περίοδο αυτή; Γιατί αποφεύγει το γ' πρόσωπο του ίδιου αριθμού; **4 μον.***

5. Να δικαιολογήσετε τη χρήση όλων των σημείων στίξης στην περίοδο: *Αν ο Αισχύλος, τηρουμένων όλων των αναλογιών, ήταν «εθνικιστής» –με τους όρους της εποχής του– οι «Πέρσες» του θα ήταν ένας ανόητος ύμνος στην Αθήνα. Να εντοπίσετε κατόπιν την υπόθεση και την απόδοση του υποθετικού λόγου και να γράψετε τί δηλώνει. **6 μον.***

6. *Ο εθνικισμός, σε αντίθεση με τον πατριωτισμό, ενεργοποιεί την εκδικητικότητα και θυσιάζει τους όρους της πραγματικής ζωής στον βωμό των συμβόλων. Να αναγνωρίσετε το είδος της σύνταξης στο απόσπασμα, να δικαιολογήσετε την επιλογή του συντάκτη και να τη μετατρέψετε στην αντίθετή της. **4 μον.***

7. Να αναγνωρίσετε τη χρήση της γλώσσας στα ονοματικά σύνολα της 1^{ης} παραγράφου, στις πιο σκοτεινές ημέρες, στην ερειπωμένη κοινωνία, δίνοντας το νόημά τους με βάση την εποχή που

αναφέρονται, και να εντάξετε τους επιθετικούς προσδιορισμούς σε δικές σας προτάσεις-περιόδους, με την αντίθετη χρήση της γλώσσας. **5 μον.**

Παραγωγή λόγου

Στο μάθημα της Πολιτικής Παιδείας, ο/η διδάσκων/διδάσκουσα σας αναθέτει να γράψετε μία δημιουργική εργασία 500-600 λέξεων στην οποία καλείσθε, με βάση όσα ζείτε και αντιλαμβάνεσθε γύρω σας, να ανιχνεύσετε τις αιτίες που κλονίζουν και ματαιώνουν εν μέρει τον πατριωτισμό (την αγάπη για τη ζωντανή πραγματικότητα του τόπου μας) και να παρουσιάσετε ζωντανές όψεις του πατριωτισμού στη νεοελληνική κοινωνία σήμερα, αποτιμώντας στο τέλος, γενικά την κατάσταση.

40 μον.

